

آیین نامه اجرایی جزءهای (۲)، (۱-۲)، (۲-۲)، (۴-۲)، (۵-۲)، (۶-۲)، (۷-۲)، (۸-۲) و (۳)
بند (ز) تبصره (۵) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۰/۷/۲۸ به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و جزءهای (۴-۲) و (۷-۲) بند (ز) تبصره (۵) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور، آیین نامه اجرایی جزءهای (۲)، (۱-۲)، (۲-۲)، (۴-۲)، (۵-۲)، (۶-۲)، (۷-۲)، (۸-۲) (۳) بند مذکور را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین نامه اجرایی جزءهای (۲)، (۱-۲)، (۲-۲)، (۴-۲)، (۵-۲)، (۶-۲)، (۷-۲)، (۸-۲) و (۳)
بند (ز) تبصره (۵) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور

ماده ۱- در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

۱- بند (ز): بند (ز) تبصره (۵) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور.

۲- وزارت: وزارت امور اقتصادی و دارایی.

۳- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۴- سازمان: سازمان برنامه و بودجه کشور

۵- اسناد تسویه خزانه نوع دوم: اسناد تعهدی خاصی که به منظور تسویه بدهی اشخاص متقاضی مشمول به بانک مرکزی یا بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی (از طریق تسویه بدهی بانکها و مؤسسات اعتباری غیربانکی به بانک مرکزی) که تا پایان سال ۱۳۹۹ ایجاد شده است، با بدهی‌های قطعی دولت به اشخاص مذکور، صادر شده و به بانک مرکزی تسلیم می‌شود.

۶- اشخاص متقاضی مشمول اسناد تسویه خزانه دوم: اشخاص حقیقی و حقوقی (تعاونی و خصوصی)، نهادهای عمومی غیردولتی، صندوق‌های بازنشستگی، بانکها (از جمله بابت یارانه سود به بنگاه‌های بخش‌های غیردولتی آسیب‌دیده از شیوع بیماری کرونا)، قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیاء (ص)، پیمانکاران محرومیت‌زدایی قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیاء (ص)، بسیج سازندگی، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و شرکت‌های تابع آن با اعلام آن وزارت، شرکت‌های تابع و وابسته به سازمان‌های نیروهای مسلح با اعلام سازمان‌های مذکور، شرکت ملی نفت ایران و شرکت‌های تابع و وابسته و نیز شرکت‌های دولتی تابع وزارتخانه‌ها (بابت یارانه قیمت‌های تکلیفی)، بابت مطالبات از دولت که در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط تا پایان سال ۱۳۹۹ ایجاد شده باشد.

۷- دستگاه بدهکار: وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، شرکت‌های دولتی (بابت اجرای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای که اعتبارات آنها از محل بودجه عمومی دولت تأمین می‌شود)، مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکت‌های آب و فاضلاب (بابت اجرای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای که اعتبارات آنها از محل بودجه عمومی دولت تأمین می‌شود) که دارای بدهی قطعی به اشخاص متقاضی هستند. تعیین اولویت تسویه بدهی‌ها بر عهده سازمان است.

۸- **وجه التزام تأخیر تأدیه دین:** وجوهی که مشتری بانک/مؤسسه اعتباری غیربانکی موظف است در صورت عدم ایفای به موقع تعهدات خود در قبال بانک/مؤسسه اعتباری در چهارچوب مصوبات شورای پول و اعتبار پرداخت نماید.

۹- **بدهی‌های قطعی دولت:** بدهی دستگاه‌های بدهکار که به استناد ماده (۱۹) قانون محاسبات عمومی کشور - مصوب ۱۳۶۶- در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط ایجاد و با توجه به ماده (۲۰) قانون مذکور تسجیل شده باشد.

تبصره - بدهی‌های ایجادشده از محل سایر مصارف عمومی نظیر هزینه از محل درآمدهای اختصاصی و سایر اعتبارات دستگاه قابل تهاتر از این محل نمی‌باشد.

۱۰- **سامانه:** سامانه الکترونیکی صدور اسناد تسویه خزانه

ماده ۲- ارقام بدهی و طلب دولت به/از اشخاص متقاضی که مربوط به دستگاه اجرایی خاصی نباشد و یا توسط دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط اعلام نشده باشد، با اعلام وزارت و تأیید سازمان حسابرسی بدهی و طلب قطعی دولت تلقی می‌شود. در اجرای جزء (۲-۴) بند (ز) و به منظور صدور اسناد تسویه خزانه نوع دوم، مطالبات با منشأ قانونی نهادهای عمومی غیردولتی، شرکت‌های دولتی، بانک‌ها، بیمه‌ها، اتحادیه‌ها و آستان‌های مقدسه از دستگاه‌های بدهکار که به موجب قوانین و مقررات ذی‌ربط ایجاد شده‌اند، پس از اخذ تأییدیه حسابرسی ویژه توسط دستگاه بدهکار، بدهی قطعی دولت تلقی می‌شود.

تبصره - مرجع حسابرسی ویژه و تأیید مطالبات سایر اشخاص متقاضی مشمول این آیین‌نامه به موجب دستورالعمل بند (س) تبصره (۵) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۴۰۰ تعیین می‌شود.

ماده ۳- فرآیندها و روش صدور اسناد تسویه خزانه نوع دوم توسط وزارت تعیین می‌شود. اشخاص متقاضی، بانک‌ها و سایر دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری - مصوب ۱۳۸۶- مکلفند حسب مورد براساس روش اعلامی وزارت اقدام نمایند.

تبصره ۱- ارایه درخواست صدور اسناد تسویه خزانه نوع دوم برای اشخاص متقاضی ایجاد حق نمی‌کند.

تبصره ۲- کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری - مصوب ۱۳۸۶- مکلفند براساس اعلام وزارت و الزامات و تکالیف مقرر در ماده (۱) قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور - مصوب ۱۳۹۴- و آیین‌نامه اجرایی آن و بخشنامه‌های صادره، اقدامات لازم را به عمل آورند. صدور اسناد تسویه خزانه نوع دوم، منوط به اجرای تکالیف مربوط به ثبت بدهی‌ها و مطالبات در سامانه مدیریت اطلاعات بدهی‌ها و مطالبات دولت (سماد) است.

تبصره ۳- صدور اسناد تسویه خزانه نوع دوم برای تسویه بدهی دستگاه‌های اجرایی بدهکار، منوط به تأیید الکترونیکی و تخصیص اعتبار سازمان می‌باشد. درخصوص ارقام بدهی دولت به اشخاص متقاضی که مربوط به دستگاه اجرایی خاصی نباشد و یا توسط دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط اعلام نشده باشد صدور تأییدیه توسط سازمان، با اعلام وزارت انجام می‌شود.

تبصره ۴- اسناد تسویه خزانه نوع دوم فاقد هرگونه حفظ قدرت خرید یا سود هستند.

ماده ۴- به وزارت اجازه داده می‌شود نسبت به تسویه بدهی‌های دولت از طریق صدور اسناد تسویه خزانه دوم تا مبلغ سیصد و پنجاه هزار میلیارد (۳۵۰٫۰۰۰٫۰۰۰٫۰۰۰٫۰۰۰) ریال به شرح زیر اقدام نماید:

۱- حداقل تهاتر بدهی برای اشخاص حقیقی و حقوقی خصوصی و تعاونی مبلغ یکصد و هفتاد و پنج هزار میلیارد (۱۷۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال:

الف- تا سقف پانزده هزار میلیارد (۱۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال از منابع این بند به ستاد اجرایی فرمان حضرت امام (ره) و شرکت‌های تابع و وابسته آن با اعلام ستاد مذکور اختصاص می‌یابد.

ب- تا سقف ده هزار میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال بابت تسویه بدهی دولت به آستان قدس رضوی.

۲- باقیمانده مبلغ مزبور در این ماده تا سقف یکصد و هفتاد و پنج هزار میلیارد (۱۷۵,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال برای تهاتر بدهی‌های نهادهای عمومی غیردولتی (از جمله صندوق‌های بازنشستگی کشوری و لشکری)، بانک‌ها، شرکت‌های دولتی تابع وزارتخانه (صرفاً بابت یارانه قیمت‌های تکلیفی)، شرکت‌های آب و فاضلاب استانی و شرکت ملی نفت ایران با اولویت مطالبات حسابرسی شده و قطعی سازمان تأمین اجتماعی و موارد به شرح زیر:

الف- تا سقف شصت هزار میلیارد (۶۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و شرکت‌های تابع آن بابت تسویه بدهی ارزی و ریالی خود به بانک مرکزی، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی.

ب- تا سقف ده هزار میلیارد (۱۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال بابت تسویه بدهی بانکی شرکت‌های تابع و وابسته به سازمان‌های نیروهای مسلح.

تبصره ۱- ملاک تسویه حساب در صورتی که مبالغ بدهی‌های قطعی و مطالبات قطعی دولت و تخصیص اعتبار صادر شده متفاوت باشد، مبلغ کمتر خواهد بود و اسناد تسویه خزانه نوع دوم به میلیون ریال صادر می‌شود.

تبصره ۲- دستگاه بدهکار مکلف است در حین اجرای فرآیند تسویه موضوع این آیین‌نامه، از هرگونه تسویه دیگر اعم از نقدی و غیر نقدی در ارتباط با بدهی اعلامی برای موضوع این آیین‌نامه خودداری نماید. مسئولیت ثبت هرگونه درخواست تکراری برای صدور اسناد تسویه خزانه نوع دوم بر عهده مقام‌های مجاز مربوط در دستگاه اجرایی بدهکار و اشخاص متقاضی می‌باشد.

تبصره ۳- سقف مجاز تسویه بدهی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی به بانک مرکزی شامل بدهی بابت اصل و سود خطوط اعتباری و سپرده‌گذاری با اعلام بانک‌ها و مؤسسات اعتباری و تأیید بانک مرکزی، تا یک ماه پس از ابلاغ این آیین‌نامه به وزارت اعلام می‌شود.

تبصره ۴- تاریخ اعمال حساب اسناد تسویه خزانه نوع دوم توسط دستگاه بدهکار، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی و بانک مرکزی تاریخ صدور اسناد مذکور است.

تبصره ۵- در اجرای بند (۲) این ماده، در مواردی که درخواست حائز شرایط لازم سازمان تأمین اجتماعی به طور همزمان با سایر اشخاص متقاضی موضوع بند مذکور به سازمان ارایه می‌شود، صدور تخصیص اسناد تسویه خزانه نوع دوم مربوط به سازمان تأمین اجتماعی در اولویت می‌باشد.

تبصره ۶- در مواردی که اشخاص متقاضی مشمول اسناد تسویه خزانه نوع دوم راساً نسبت به تسویه کسور سازمان تأمین اجتماعی بابت بدهی‌های قطعی دولت اقدام نمایند، مبلغ کسور تسویه شده به مبلغ مطالبات آنها از دولت اضافه و تسویه آن از طریق اسناد تسویه خزانه نوع دوم مجاز است.

تبصره ۷- در صورتی که در فاصله تایید درخواست متقاضی توسط بانکها، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مرکزی تا صدور اسناد تسویه خزانه نوع دوم، بخشی از مبلغ بدهی اشخاص متقاضی به بانکها، موسسات اعتباری غیربانکی و بانک مرکزی تسویه شود، دستگاه مذکور موظف به منظور نمودن مبلغ مازاد، در مطالبات بعدی و یا استرداد مبلغ مزبور به اشخاص متقاضی می‌باشند.

تبصره ۸- مطالبات حسابرسی شده بانکها از دولت (موضوع ماده (۲) این آیین‌نامه) که در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط تا پایان سال ۱۳۹۹ ایجاد شده باشد از طریق تسویه بدهی آنها به بانک مرکزی و سایر بانکها و موسسات اعتباری غیربانکی که تا پایان سال ۱۳۹۹ ایجاد شده، با صدور اسناد تسویه خزانه نوع دوم قابل تسویه است.

تبصره ۹- به وزارت اجازه داده می‌شود نسبت به تسویه مطالبات ارزی/ریالی بانکها و موسسات اعتباری غیربانکی/بانک مرکزی از شرکت ملی نفت ایران و شرکت‌های تابع و وابسته آن که به صورت ریالی در دفاتر آنها ثبت شده است، از طریق صدور اسناد تسویه خزانه نوع دوم بابت تسویه بدهی دولت به شرکت ملی نفت ایران و شرکت‌های تابع و وابسته آن اقدام نماید. پس از تسویه بدهی دولت به شرکت‌های مذکور، به میزان مازاد تسویه مطالبات بانکها از شرکت ملی نفت ایران، مبالغ به حساب افزایش سرمایه دولت در آن شرکت منظور خواهد شد. در صورت لزوم احتساب به حساب افزایش سرمایه، شرکت ملی نفت ایران مکلف است ظرف شش ماه پس از صدور اسناد فوق‌الذکر، نسبت به افزایش سرمایه و اعلام مراتب به وزارت اقدام نماید.

تبصره ۱۰- مطالبات بانک مرکزی، بانکها و موسسات اعتباری غیربانکی از اشخاص متقاضی مشمول، بابت تسهیلات ارایه شده از محل منابع حساب ذخیره ارزی، صندوق توسعه ملی و وجوه اداره شده قابل تسویه از طریق صدور اسناد تسویه خزانه نوع دوم نیست.

تبصره ۱۱- در اجرای جزء (۲-۸) بند (ز)، صدور اسناد تسویه خزانه نوع دوم برای تسویه مطالبات شرکت‌های تولیدکننده آب و برق غیردولتی که از سازمانها و شرکت‌های تابع وزارت نیرو که در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط تا پایان سال ۱۳۹۹ ایجاد شده است، از طریق احتساب مطالبات مذکور به عنوان طلب از دولت، در ازای تسویه بدهی دولت به شرکت‌های تابع وزارت مذکور بابت یارانه قیمت‌های تکلیفی، مجاز است.

تبصره ۱۲- در خصوص مطالبات بانکها از اشخاص متقاضی، که در چارچوب مقررات مربوط مشمول هرگونه امهال، از جمله تقسیط مجدد، تمدید، تجدید قرارداد یا تبدیل قرارداد مطابق مفاد دستورالعمل اجرایی نحوه امهال مطالبات مؤسسات اعتباری شده‌اند، اعم از اینکه مطالبات جاری یا غیرجاری باشد، تاریخ ایجاد بدهی اولیه، ملاک سال ایجاد بدهی اشخاص متقاضی می‌باشد.

تبصره ۱۳- بانک / موسسه اعتباری غیربانکی / بانک مرکزی پس از تأیید میزان بدهی اشخاص متقاضی به آنها در سامانه الکترونیکی و صدور تخصیص اعتبار توسط سازمان، مجاز به تغییر یا اصلاح اطلاعات تأییدشده نیستند.

ماده ۵- تسویه بدهی اشخاص مشمول به بانک مرکزی، بانکها و موسسات اعتباری غیربانکی بر مبنای تسهیم به نسبت بین اصل، سود و وجه التزام در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط به بدهی شخص مشمول انجام می‌شود. بانک مرکزی، بانکها و موسسات اعتباری غیربانکی ادعایی در این خصوص از دولت و بدهکاران که بدهی آنها تسویه شده است، نخواهند داشت.

ماده ۶- در اجرای این آیین‌نامه، سهم شرکت‌های دولتی تابع وزارت نیرو از یارانه قیمت‌های تکلیفی، توسط وزیر نیرو تعیین و به وزارت اعلام می‌شود.

ماده ۷- تسویه بدهی‌ها و مطالبات اشخاص حقوقی که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سهام و یا مالکیت آنها به صورت مستقیم متعلق به اشخاص متقاضی باشد، از طریق صدور اسناد تسویه خزانه نوع دوم طبق مقررات این آیین‌نامه مجاز است.

تبصره ۱- در اجرای این ماده تسویه بدهی‌ها و مطالبات اشخاص حقوقی که به صورت غیرمستقیم متعلق به سازمان تأمین اجتماعی، صندوق‌های بازنشستگی و صندوق ذخیره فرهنگیان باشد، مجاز است.

تبصره ۲- احراز میزان سهام یا مالکیت موضوع این ماده بر عهده دستگاه بدهکار است.

ماده ۸- در اجرای جزء (۲-۷) بند (ز)، وزارت مجاز است ضمن رعایت سقف مجاز قابل تسویه اعلامی بانک مرکزی، تمام یا بخشی از بدهی ریالی و ارزی بانک‌های دولتی (به جز بانک مسکن) به بانک مرکزی را با انتشار اسناد تسویه خزانه نوع دوم، به حساب بدهی دولت به بانک مرکزی منتقل و مبلغ یادشده به عنوان سرمایه دولت در بانک‌های دولتی منظور کند.

ماده ۹- در اجرای (۲-۷) بند (ز)، بانک مرکزی و بانک‌ها مجاز به معامله اوراق موضوع این آیین‌نامه در بازار ثانویه به منظور پیش‌گیری از افزایش پایه پولی می‌باشد.

ماده ۱۰- استفاده از سامانه الکترونیکی برای صدور اسناد تسویه خزانه نوع دوم مجاز است. سازمان‌های ثبت اسناد و املاک کشور و ثبت احوال کشور و سایر دستگاه‌های اجرایی مربوط مکلفند با اعلام وزارت نسبت به ارایه اطلاعات لازم و فراهم کردن دسترسی به سامانه‌ها و بانک‌های اطلاعاتی مورد نیاز در چهارچوب قوانین و مقررات مربوط اقدام نمایند. صدور و اعلام تسویه حساب از طریق سامانه مذکور، مشمول قانون تجارت الکترونیکی - مصوب ۱۳۸۲- بوده و در حکم تسلیم و ابلاغ صدور اسناد تسویه خزانه نوع دوم است. دستگاه‌های ذی‌ربط مکلف به اعمال حساب و اطلاع رسانی به اشخاص متقاضی براساس اسناد تسویه صادره در سامانه می‌باشند.

ماده ۱۱- اسناد تسویه خزانه نوع دوم صادره در دستگاه‌های اجرایی مربوط به ترتیب به حساب دریافتی و پرداختی از محل ردیف (۳۱۰۱۰۶) جدول شماره (۵) قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور و اعتبار ردیف (۵۳۰۰۰۰۰-۴۱) جدول شماره (۹) قانون بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور منظور و اعمال حساب می‌شود. اعمال حساب جمعی - خرجی اسناد صادره، بر اساس دستورالعمل مربوط در چهارچوب نظام حسابداری بخش عمومی و استانداردهای حسابداری بخش عمومی انجام می‌شود.

ماده ۱۲- در اجرای جزء (۲-۶) بند (ز)، وزارت مکلف است عملکرد جزء (۲) بند (ز) را در گزارش عملکرد شش ماهه بودجه عمومی منعکس و در اجرای ماده (۱۰۳) قانون محاسبات عمومی کشور - مصوب ۱۳۶۶- منابع استفاده شده از محل افزایش بدهی دولت به بانک مرکزی را در صورت حساب عملکرد بودجه درج کند.

محمد مخبر

معاون اول رئیس جمهور